

Brussel, 26 februari 2007

CIRCULAIRE PPB-2007-4-CPB aan de kredietinstellingen en de beursvennootschappen naar aanleiding van de wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder

Mevrouw, Mijnheer

1. Verantwoording en toepassingsgebied

De wet van 14 december 2005 houdende afschaffing van de effecten aan toonder¹ en het KB van 12 januari 2006 tot uitvoering van de wet² regelen de stapsgewijze afschaffing van de effecten aan toonder. Voor kredietinstellingen en beleggingsondernemingen die een vergunning hebben voor de bewaarneming en administratie van financiële instrumenten is er een specifieke rol weggelegd in deze materie. Deze instellingen worden immers van nabij betrokken bij het omzettingproces van de effecten aan toonder in gedematerialiseerde effecten. Als rekeninghouder van gedematerialiseerde effecten zijn zij bovendien onderworpen aan een aantal specifieke bepalingen.

Voor het bijhouden van *gedematerialiseerde effecten van de overheidsschuld* werd er reeds in 1991 een algemene vergunning verleend aan de kredietinstellingen en de beursvennootschappen die een vergunning hebben voor de bewaarneming en de administratie van financiële instrumenten³. De CBFA, die sinds de inwerkingtreding van de wet van 15 december 2004 bevoegd is voor deze materie, beslist over de handhaving van deze vergunning evenals over de toekenning van nieuwe vergunningen. Deze circulaire heeft in beginsel geen betrekking op deze reeds bestaande categorie van financiële instrumenten.

Wat de *gedematerialiseerde vennootschapseffecten* betreft, voorziet het KB van 12 januari 2006 in een erkenning van rechtswege voor de kredietinstellingen en de beursvennootschappen. De erkende rekeninghouders dienen de CBFA voorafgaandelijk in te lichten van de aanvang en de stopzetting van deze dienstverlening. Met toepassing van artikel 468 van het Wetboek van Vennootschappen is de Commissie belast met het toezicht op de door en krachtens het Wetboek bepaalde verplichtingen voor de rekeninghouders.

Wat betreft instrumenten die noch als overheidseffecten, noch als vennootschapseffecten kunnen worden beschouwd – de “*gedematerialiseerde overige effecten*” - kunnen enkel de instellingen die zijn aangesloten bij de vereffeningsinstellingen⁴, als rekeninghouder optreden.

De CBFA is bevoegd om toe te zien op de kwaliteit van de administratieve en boekhoudkundige organisatie en van de interne controle van de instellingen onder haar toezicht (artikel 20 van de wet van 22 maart 1993 en artikel 62 van de wet van 6 april 1995).

¹ Belgisch Staatsblad van 23 december 2005.

² KB betreffende de gedematerialiseerde vennootschapseffecten, zie BS van 3 februari 2006.

³ Zie BS van 24 januari 1991.

⁴ De aangesloten leden in de zin van het gecoördineerd KB n° 62 - KB tot coördinatie van 27 januari 2004

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

Bovendien is de CBFA bevoegd erop toe te zien dat de betrokken instellingen hun verplichtingen nakomen bij het voorkomen van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van gelden.

Deze circulaire, die op bovenvermelde bevoegdheidsdomeinen betrekking heeft, richt zich tot:

- 1° de kredietinstellingen naar Belgisch recht;
- 2° de bijkantoren van buitenlandse kredietinstellingen die ressorteren onder het recht van een staat die geen lid is van de EER en die in het land van herkomst gemachtigd zijn effecten bij te houden voor rekening van derden;
- 3° de beleggingsondernemingen naar Belgisch recht die een vergunning hebben voor de bewaarneming van financiële instrumenten;
- 4° de bijkantoren van buitenlandse beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een staat die geen lid is van de EER en die een vergunning hebben voor de bewaarneming van financiële instrumenten.

Deze circulaire richt zich tevens, zij het gedeeltelijk, tot de bijkantoren van buitenlandse kredietinstellingen en beleggingsondernemingen die ressorteren onder het recht van een lidstaat van de EER en die een vergunning hebben voor de bewaarneming van financiële instrumenten. Deze instellingen dienen met toepassing van artikel 2 van het KB van 12 januari 2006, zoals de andere erkende rekeninghouders, de CBFA vooraf in te lichten van de aanvang of de stopzetting van hun activiteiten als erkend rekeninghouder van gedematerialiseerde effecten. Zij zijn tevens onderworpen aan de reglementering⁵ inzake het voorkomen van het witwassen van gelden. De bepalingen onder punt 2.2 met betrekking tot deze reglementering zijn dan ook aan hen gericht.

2. Aandachtspunten bij de overgangperiode van de dematerialisatie

- 2.1. De wet bepaalt dat de omzetting van effecten aan toonder in gedematerialiseerde effecten bij de erkende rekeninghouders kan worden aangevraagd tot eind 2013.
- 2.2. De CBFA verzoekt de betrokken instellingen tijdens deze periode een bijzondere waakzaamheid aan de dag te leggen voor mogelijke witwasoperaties. Er kan immers gevreesd worden dat zij die geld of effecten bezitten die voortkomen uit een misdrijf dat door de witwaswet wordt beoogd, gebruik zouden maken van de grote toeloop van effecten aan toonder bij de betrokken instellingen, om hun witwasverrichtingen te verbergen. Er wordt dan ook gevraagd de regels die opgenomen zijn in de bestaande reglementering⁵ strikt toe te passen. Daarbij wordt de nodige aandacht gevraagd voor de volgende aspecten:

- de identificatie van de occasionele cliënten;
- de regels inzake het cliënt-acceptatiebeleid;

⁵ Zie de wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, het reglement van 27 juli 2004 van de CBFA betreffende de voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, en de Circulaire PPB 2004/8 en D.250 van 22 november 2004, gewijzigd door circulaire PPB 2005/5 en D.258 van 12 juli 2005.

COMMISSIE VOOR HET BANK-, FINANCIE- EN ASSURANTIEWEZEN

- de verplichting om een bestendige waakzaamheid aan de dag leggen ten opzichte van de zakenrelatie en een aandachtig onderzoek te verzekeren van de uitgevoerde verrichtingen zoals voorzien bij art. 4, § 2 van de wet van 11 januari 1993;
- de verplichting om met bijzondere aandacht elke verrichting te onderzoeken die de instellingen, uit hun aard of door hun ongebruikelijk karakter gelet op de activiteiten van de cliënt, de begeleidende omstandigheden of de hoedanigheid van de betrokken personen, bijzonder vatbaar achten voor het witwassen van geld (art. 8 van dezelfde wet).

2.3. Verder verzoekt de CBFA dat de instellingen hun medewerkers en hun gevolmachtigde agenten, die zullen betrokken worden bij de dematerialisatieprocedure, de nodige instructies en opleiding geven. Het is aangewezen dat de procedures en taken inzake interne controle, *compliance* en interne audit hierop worden afgestemd. Het verdient aanbeveling dat de instellingen rekening houden met een mogelijke toevloed van effecten aan toonder en dat, indien nodig, voldoende middelen ter beschikking worden gesteld om dit organisatorisch te kunnen verwerken.

3. Informatiedossier

De CBFA gaat ervan uit dat de instellingen die erkend rekeninghouder zijn hun organisatie en interne controle zo nodig zullen aanpassen om tegemoet te komen aan de doelstellingen die de instelling heeft gedefinieerd met betrekking tot de dematerialisatieprocedure. Daarbij dienen zij uit te gaan van een passende risicobeheer.

Daartoe nodigt de CBFA de betrokken instellingen uit om haar voor eind juni 2007 een informatiedossier over te maken waarvan een inventaris is opgenomen in bijlage I.

Teneinde de instellingen wegwijs te maken in de reglementering met betrekking tot de gedematerialiseerde effecten worden in bijlage II ten informatieve titel de verschillende regimes hernomen samen met de belangrijkste verplichtingen.

Een afschrift van deze circulaire wordt aan uw revisor(en) gestuurd.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

E. Wymeersch.

*Bijlagen: - Informatiedossier
- Overzicht van de reglementering inzake het bijhouden van gedematerialiseerde effecten*